

Britterna som stannade

Artikeln var publicerad i Svensk Golf, nummer 1/2002.

Britterna som stannade

Med starka personligheter och skön svengelska blev några brittiska instruktörer stora profiler när de kom till Sverige i början av 1960-talet. 40 år har gått - men vissa finns fortfarande kvar i landet.

Det är en av de allra sista höstdagarna. Solen skiner från en förhållandevis klar himmel och luften är så klar, så kall att små moln bildas av andetag. Löven har lämnat trädens grenar och blåst ihop till små gulröda öar på de enorma gräsytorna som ser ut att ligga helt öde när vi passerar tvåans green med bilen.

Vi är på väg till Djursholms Golfklubb strax norr Stockholm, mot en av årets sista golfronder.

Och vi ska spela den tillsammans med tre brittiska gentleman, som betytt mycket för golfsportens utveckling i vårt land.

Kom i början av 1960-talet

John Cockin, David Johnstone och Alastair Scott Robinson kom till Sverige i början av 1960-talet när golfen fortfarande var en relativt ovanlig och exklusiv företeelse i landet (bara 12 600 spelare 1960) -- och då några svenska instruktörer knappt existerade.

Tack vare starka personligheter, tidsenliga brittiska golfkläder och hemtrevlig svengelsk dialekt blev de snabbt kända profiler som gick hem både i styrelserummen och på driving-rangen.

Sedan dess har mycket hänt inom golfen.

Sverige har fått fram världsstjärnor, klubbarna har svämmat över av medlemmar och tretimmarsronder tar numera fem timmar.

Därför samlade vi ihop trion, som numera inte träffas så ofta, för att spela en rond och prata gamla minnen. Det blev en skön dag med massor av åsikter, nostalgi och skratt.

Och att föreslå en poängbogeys var förstås aldrig aktuellt...

Även om jag vet att ni kan ha svårt att hålla tyst så får ni försöka ta det lite lugnt nu för jag har inte hur många kassetband som helst med mig. Men vi kan väl ta det från början. Ni dök alla upp i Sverige i början av 1960-talet. Varför?

John: - Som assisterande pro i England var man inte speciellt välbetald. Jag job-

Britterna som stannade

bade på Newmarket och fick där fem pund i veckan, med lite tur hade jag ett par lektioner som gav ett pund till.

- På den tiden hade Sverige och flera andra länder inga egna instruktörer. Yrket hade så låg status att ingen svensk ville ha det. När de svenska klubbarna behövde instruktörer gick de via utrustningsleverantörerna och det var så jag blev erbjuden att jobba på Kevinge (Stockholms GK). För det skulle jag få resa till och från England, bostad, lunch och middag i klubbhuset varje dag, 1 000 spänn i månaden och 14 kronor för en lektion. Jag var bara drygt 20 år och det var en förmögenhet så det var bara att tacka ja.

- Min tanke var att det kunde vara kul att jobba i Sverige ett år och sedan kanske ta ett nytt land varje år som Frankrike, Italien, Tyskland. Så snart är det väl dags att röra på sig...

David: - Jag kom till Sverige genom den dåvarande pron på Lidingö. Jag träffade honom i Skottland 1963 och fick veta att det var ett jobb ledigt där. Men jag var inte så välbetald som John.

- Efter ett år ville jag hem igen, och stack tillbaka till Skottland. But then I realized how bad it was so I went back to Sweden. (skratt)

Alastair: - För mig var det också på grund av såna speciella omständigheter. Jag jobbade åt Sir Henry Cotton på en skotsk golfklubb i två och ett halvt år. Där fick jag kontakt med en annan pro som hade haft hand om Torshälla Golfklubb året före, och skrivit på för 1963 också. Men han fick ett annat jobb i Essex. Så jag tänkte att jag kunde åka till Sverige i stället, ett år eller så bara för att se hur det var.

Vad blev största chocken - eller kulturkrocken - när ni kom hit?

Alastair: - Ah, det måste jag berätta. När man satte sig i en taxi i Eskilstuna och ville åka till golfbanan, så körde dom en till minigolfbanan. Golf, hette långgolf. Det fanns ingen golfkultur helt enkelt.

- Sen var det också det här med den snobbstämpel som fanns. För mig var det helt otroligt. Jag kom från en kommunal bana i lilla Montrose med 12 000 invånare, där hälften hade anknytning till golf.

John: - Man fick inte säga du till folk, utan det var alltid Ni. Och alla hade titlar som disponent och direktör.

David: - Ja, och såna saker stod också i medlemsmatrikeln.

Britterna som stannade

David: - And there were no pubs!

Alastair: - Nej, det har du rätt i. Natlivet var helt annorlunda. I alla fall om man tänker på Eskilstuna.

David: - Eskilstuna has still no nattliv.

Alastair: - Jo, jag har hört talas om att det är ett jäkla drag där. (skratt)

David: - Systembolaget var också en omställning...

Alastair: - Ja, jag minns när jag kom in på systemet och de frågade efter mitt leg. Vad menade dom? Det här var ju mitt leg (slår sig för benet).

Alastair: - Jag kom på en sak till. En sån miss. 1963 introducerades omsättnings-skatt (Oms) i Sverige. Ingen hade talat om för mig att det här var något jag skulle betala in till skattemyndigheterna så jag gjorde inte det. Året därpå kom jag tillbaka till Sverige, och en dag dök en av de två-tre polismännen i Torshälla upp och sa "jag är jätteledsen, men jag måste tala om för dig att du är efterlyst". Jag hade inte betalat in den här omsättningsskatten. Då kände jag mig som en riktig brottsling. Det var inte så mycket pengar, eftersom jag omsatte 9 000 kronor under mitt första år här...

David: - How big was your real omsättning then? (skratt)

Det låter ju som att det var en del strul i början. Vad fick er att stanna kvar?

John: - Jag har alltid haft lätt att få kontakt med människor, men under mitt första år här hade jag mer eller mindre inte fått kontakt med nån. Jag kom tillbaka av ren nyfikenhet, är det svenskarna som är konstiga eller är det jag? Jag funderar fortfarande...

David: - Jag upplevde det som att jag hade högre levnadsstandard och status som pro här. I England fick jag till exempel inte gå in i klubbhuset för att ta en drink, om inte en medlem bjöd in mig.

John: - På Kevinge fick vi instruktörer eget bord i restaurangen och där slogs medlemmarna nästan om att sitta.

Ni kom hit som några slags golfmissionärer. Här var inte sporten så utvecklad. Hur såg ni på de svenska spelarna egentligen?

David: - Jag kommer ihåg att de var duktiga. Det fanns många bra elitspelare här.

(Här rabblas en massa namn och minnen från 1960-talet upp och då är det är

Britterna som stannade

knappt att bandspelaren hänger med i svängarna...)

Alastair: - Däremot kanske medelgolffaren inte var så bra. Fast jag skulle nog vilja påstå att medelgolffaren i dag är sämre.

John: - Absolut. Mycket sämre. Jag skulle vilja säga att spelstandarden när vi kom inte var så långt från engelsk standard. På den tiden var det en längre väg att gå innan man kom ut på banan. Man var tvungen att nå en hyfsad nivå. Men nu är det ju bara en helgutbildning på en klubb, sedan är man klar. Standarden har sjunkit från år till år och det accepteras. I dag kan du prata med folk som säger att de spelar golf, men de kan fan ingenting.

Alastair: - Kvaliteten på dem som kommer ut på banan i dag är inte nära den som våra elever höll när de fick komma ut på 60-talet.

David: - Men det var ju mindre stress på banorna då också. Då kunde man ju släppa ut folk på banan för att testa.

Sedan dess har ju en del hänt. Vad har ni att säga om golfutvecklingen i Sverige

David: - Den har ju gått rakt uppåt, nästan.

Alastair: - Ja, sedan mitten av 80-talet har den varit fantastisk och nästan lite skrämmande. Vi har fostrat många bra spelare, men utan att ge dem möjlighet att försörja sig och det är mindre kul.

- För mig är det till exempel helt orimligt att Sverige bara arrangerar EN tävling på damernas Europatour med tanke på hur många svenskor som spelar där. Jag undrar hur länge länder som Spanien och Tyskland kommer att ställa upp med pengar som några anonyma svenskor ska komma och spela om. Det är som en tidsinställd bomb. Man kan inte bara producera och producera utan att de har någonstans att ta vägen.

Det är väl samma sak som med de övriga golfarna. Många vill spela, men de har ingenstans att ta vägen. Vad har gått fel?

Alastair: - Det som varit tokigt i Eskilstuna tycker jag är att vi inte tar tillräckligt betalt. Jag skulle tro att Sverige har de billigaste årsavgifterna i hela världen och samtidigt är kraven på klubbarnas standard höga. I stället har ju klubbarna tagit in så många medlemmar att det har blivit problem att komma ut och spela. Nej, det borde finnas fler pay and play-anläggningar.

John: - Men risken är att fler såna banor bara skapar ännu flera golfspelare.

Alastair: - Ja, kanske. Men hur som helst kan klubbarna inte hålla på som de gör

Britterna som stannade

och ta in 1 200-1 300 medlemmar på en 18-hålsbana. Det går inte ihop. Men nu är det för sent att göra något åt saken.

Ni är vana att springa runt banan på max tre timmar. Men allt folk på banorna har bidragit till höjda rondtider. Hur ser ni på det?

Alastair: - Jag fattar inte vad det är som tar sån tid. Jag menar hit it, find it and hit it again, svårare än så är det ju inte.

John: - Nej, men det är ju ingen som gör. Folk går och funderar vems tur det är att slå och det kan ta flera minuter innan de bestämt sig.

Alastair: - En annan avart som jag retar mig på är folk som har spelat på Eskilstuna i 30 år och så börjar de plötsligt att stega hur långt de har kvar. Tyvärr har de flesta ingen aning om hur långt de slår i alla fall.

John: - Men det blir värre och värre! På Fågelbro har vi ett scorekort som talar om hur långt hålet är, sedan har vi en 150-pinne, vi har mått på varenda sprinklerlock och plattor som visar 100, 150 och 200 meter till green. Men till nästa år har jag ändå fått order om att vi på alla sprinklerlock ska ha en liten bricka som visar hur långt det är till framkant av green och en annan som visar hur långt det är till mitten. Det är ju inte klokt. Sedan finns det också en banguide och det gör ju inte direkt spelet snabbare, en del kan ju inte ens hitta vilket hål de är på.

David: - Fast det värsta jag har hört i år var en kille som kom in till caddiemastern på Lidingö och frågade vad vi hade för stimpastighet på greenerna.

John: - Sedan har vi det här fantastiska med att alla ska ställa sig bakom bollen innan de slår. Vad gör de egentligen? Jag tror att de kollar in fairway eftersom det är sista gången de ser den...(skratt)

David: - Det kallas visst pre shot-routine...

John: - Det finns fyra åtgärder mot det långsamma spelet: Du får inte scora var-enda gång, du får inte provsvinga, du får inte gå bakom bollen och ta ut linjen för det har inte hjälpt någon medelgolfare och du får inte springa och kolla avståndet hela tiden.

Är speltempot största hotet mot golfen här i Sverige?

John: - Dels det, dels att allt handlar om att skriva resultat. Alla är så resultatinriktade. If somebody is coming off the last green och jag frågar hur de har haft det så kan jag garantera att de svarar ”inte så bra, 26”. Är det svaret på min fråga? Jag frågar ju om de har haft kul.

Britterna som stannade

- Och sedan frågar jag vem de har spelat med. Då kan de svara "ja, han där borta i blått, vad heter han?". Då har de varit där ute i fem timmar och vet inte ens varandras namn. Hur kan man kalla det för ett sällskapsspel?

David: - Fast bästa exemplet på det var under ett seriespel i Haninge för en tid sedan. Då gick killen från min klubb och skrev scoren åt fel kille. När de kom in upptäckte de det och försökte rätta scorekortet, men det blev fel och han diskades. De visste inte vad den andra hette. Jag fattar inte hur man kan gå 18 hål och skriva scorekort åt fel kille.

Alastair: - I sällskapsspel borde scorekort och penna förbjudas.

John: - Får de inte räkna poäng går de hem. Då är hela spelet förstört. Att du får vara ute med kompisar i en underbar miljö tycks inte ha med saken att göra.

David: Spela mer match. Då kan man skänka puttar och ha trevligt.

Vi går in på instruktörsdelen i stället. Den lär ju ha utvecklats en del här sedan ni kom hit.

Alastair: - Jag hör på min assistent som går utbildningen att den är väldigt krävande. Jag tror att den är bra och jag ser stora resultat hos honom. Fast tänk att han med all sin utbildning ska gå ut och försörja sig på att ha nybörjarkurser.

John: - Tidigare har vi sagt att spelstandarden har blivit lägre, men samtidigt har utbildningen blivit bättre och det är lite konstigt.

Ni har ju med er varierande bakgrund blivit stora profiler utan någon egentlig skolutbildning. Är risken att allt blir för strömlinjeformat med en så noggrann utbildning. Att alla instruktörer likriktas?

David: - Jag tycker det i alla fall.

John: - Det är jag helt övertygad om.

David: - Risken blir att du inte har något individuellt att komma med. Till slut blir det bara att alla behandlas likadant. Vi fick mer prova oss fram och det gör vi fortfarande.

John: - Utbildning i all ära, men vad är vår huvuduppgift? Att få folk att tycka det är kul med golf. Att göra så att alla ser fram emot sin kurs på lördagen och på det kan man lära dem lite golf också.

- Det är det utbildningen ska inrikta sig på, att se hur man håller klubban kan de se i vilken bok som helst.

Britterna som stannade

Ni har kommit upp lite i åren. Kör ni fortfarande lika hårt med lektioner och kurser?

John: - Nej, jag har slutat och är bara klubbdirektör på Fågelbro nu. Jag tror jag undervisat ett par timmar i år.

David: - Jag kör på som vanligt.

Alastair: - Jag ger lite mindre lektioner än förut. Jag försöker vara disponibel för lektioner men för samtidigt över mycket på min assistent. Jag ser min uppgift mer och mer som att vara där och gagga lite med medlemmarna. Vara social och så.

John: - Det är ju inte så många år sedan en del hade uppfattningen att pron skulle ha träningsoverall och stå på rangen hela dagarna. Men vem tar hand om medlemmarna, vem finns där för dem hela tiden? Det är oerhört viktigt att man har den kontakten. Så har det alltid varit i Storbritannien.

Alastair: - Jag tror att det är oerhört viktigt det som John säger, att medlemmarna har någon att prata med när de kommer till klubben.

John: - Någon som de gillar...

David: - Någon som kan svenska...

John: - I alla fall på sätt och vis. (skratt)

Ni sa ju att ni flyttade hit för pengarna. Hur rika har ni blivit på golfen?

John: - Inte alls. Jag är av den sorten att när jag hade tre pence i veckan spenderade jag fyra, när jag fick en shilling spenderade jag två, när jag fick fem pund spenderade jag sju. Jag håller på med avbetalningen nu. (skratt) Nej, men allvarligt talat är det mycket pengar som passerat ens händer, tyvärr har de aldrig fastnat.

David: - Fast vi har träffat många trevliga människor.

Alastair: - Jag tror att vi har fått ett mycket bättre liv här i Sverige jämfört med England, sett till helheten. Sverige är så mycket mer internationellt.

John: - Fast livet är så mycket enklare i England. Kanske inte i London, där är det jämförbart med Sverige. I mindre städer är det så lättsamt och jag har hört många svenskar säga likadant.

Känner ni er som briter eller svenskar i dag?

John: - Jag känner mig som briter.

Britterna som stannade

Alastair: - Jag med. Även efter 38 år här. Jag är skotte. Jag tycker att ens rötter är oerhört viktiga.

Låt oss prata lite om golfbanor. Nyligen utsåg en brittiskt golftidning Tylösand till Europas näst bästa bana (Storbritannien undantaget). Vad tycker ni om de svenska banorna?

Alastair: - De är inte alls så dåliga som många säger. Jag skulle vilja vända på det. Det är alldeles för många svåra, bra banor, där medelgolffarna inte har något att göra. De kommer inte runt under 150 slag och då tar det fem timmar att spela. I Skottland finns det en hel hög med superbanor, men också en massa enkla anläggningar. Tar man snittbanan i Skottland och jämför med snittbanan i Sverige så är den mycket bättre här.

John: - Men man kan också säga så här. När jag kom till Sverige var Tylösand Sveriges absolut bästa bana, och i dag är det fortfarande så. Det tycker jag är konstigt. Det har gått 40 år och det har inte byggts några riktigt bra banor. Jag menar om man pratar om Stockholm: var ska vi spela. Ullna, that's it. Inte vill man åka och spela Kevinge, Djursholm eller Drottningholm.

David: - Bro-Bålsta.

Alastair: - Nej, jag är inte så förtjust i Bro-Bålsta.

John: - Äh, mycket bra kondition. Men den är inte särskilt rolig att spela. Där är bara allting stort, den måste vara lite tuff också. Det måste krävas lite golfslag, som på Tylösand.

David: - På vissa av hålen är man ju jätteglad över ett par.

John: - Jag har en favoritbana i England i något som heter Ganton, är det någon som har spelat där?

- När jag var hemma för några år sedan åkte jag dit och fick spela med några gubbar jag inte kände. Fyran på Ganton ett läckert hål med lite dogleg, inspel uppför och med gorse runt hela greenen. Man har normalt en järnfyra kvar på andraslaget och de gånger man lyckas är man kung. Nu höll de på att bygga om hela teeområdet så tee var 70 meter längre fram än normalt, så jag slog ut med järnsjuan bara för att jag ville ha järnfyra kvar till greenen. Sju hål senare vågade en av gubbarna sig fram för att fråga vad min tanke med det var, eftersom jag slog så bra drives, men jag undrar om han nånsin kommer att förstå mig. Jag tror inte att han fattade att den stora upplevelsen för mig när jag spelade Ganton var just att få slå den där järnfyran. Hur många såna hål finns det här i Sverige? 17 på Ullna är kanske ett sånt.

Britterna som stannade

Mitt uppe i en intensiv diskussion om svenska golfhåll bryter plötsligt David av samtalet inne i Djursholms klubbhus:

David: - En sekund bara: när gick vi ut i morse? Kolla utanför fönstret. Där är de två grabbarna som gick ut samtidigt som vi.

John: - Ja, det tog en stund.

Alastair: - Vi pratar femtimmarsrond.

Vi har berört banorna. Ska vi beta av svenska proffsgolfare också. När får vi en svensk herrsegrare i någon Major?

Alastair: - Det kan hända precis när som helst.

David: - Eller kanske aldrig.

Alastair: - Parnevik har varit så pass nära två gånger, han kan ha bränt sina chanser.

John: - Det var ju precis som när vi gick och väntade på att Jesper skulle vinna sin första tävling i USA. Och så vann plötsligt Hjertstedt. Det var ju otänkbart att någon skulle vinna före Parnevik.

Alastair: - Kolla på Niclas Fasth som var nära i British Open i somras. Han hade kunnat bli den jokern. Visst finns det kapacitet hos många. Men sedan kan man också ställa sig frågan: är det verkligen viktigt att någon svensk lyckas?

John: - Ja, det här har varit en viktig fråga i Sverige. Förr funderade man när vi skulle vinna första segern på Europatouren, nu funderar man över Majors.

Alastair: - Ja, men är det viktigt för en medelgolfare? Inte ett dugg. Han är bekymrad över fyran på hemmabanen.

Hur spelar ni själva nuförtiden då?

John: - Skitbra, det såg du ju själv.

David: J- ag tycker det är härligt att spela golf, oavsett hur det går.

Alastair: - Det är det roligaste som finns och skulle man dessutom slå bollen hyfsat någon gång så är det ju ännu roligare. På nåt sätt är det okej med 77 brutto nuförtiden. Det är just den här glädjen över att slå nåt bra slag då och då. Men att hålla på och jaga med scorekort och penna är ju inte kul.

Britterna som stannade

David: - Jag brukar räkna första två hålen. (skratt)

Alastair: - Sedan min hustru började spela så reser vi tillsammans på golfresor och det gillar jag. Man träffar så mycket roligt folk också, eftersom man blir ihop-parade med människor. När vi spelar då brukar jag aldrig berätta att jag är pro.

John: - Och dom märker det väl inte heller. (skratt)

Sista frågan. Kan ni ärligt säga att ni aldrig har spelat poängbogey under en sällskapsrond någon gång?

John: - Poängbogey?

David: - Bara på tävling.

Alastair: - Vi spelar alltid match.

John: - Visst kan jag räkna poäng, men jag blir vansinnig. Jag spelar inte sånt.

Alastair: - Hemma i Montrose fanns det en tävling i poängbogey, eller stableford som det kallades där, varje år. Ingen visste hur man gjorde, utan alla var tvungna att fråga...

De sista kaffeslatterna är sedan länge urdruckna, askkoppén på bordet framför oss i klubbrestaurangen fylld till bredden och dagen börjar lida mot sitt slut. På vägen mot parkeringen konstaterar vi att solen redan har lagt sig tillrätta i sin kvällsvila bakom träden där borta i väster och att luften har blivit betydligt kallare än vad den var i morse. Under den korta promenaden mumlar John om att Djursholm verkar ha haft jobbigt med greenerna under sommaren och att något borde göras till nästa säsong. Alastair och David nickar instämmande, precis på det sätt som är brukligt när åsiktmaskinen från engelska Hull har kommit i gång.

Det är ungefär då det slår mig att jag egentligen inte har en aning om hur själva golfrenden gick - och att vem som vann den interna tävlingen står skrivet i stjärnorna.

Däremot hade vi fantastiskt roligt.

Namn: Alastair Scott Robinson

Ålder: 59 år.

Yrke: Pro på Eskilstuna GK.

Familj: Fru och en son, två styvdöttrar.

Bor: Eskilstuna.

Handicap: 3,3.

Britterna som stannade

Kom till Sverige: 1963.

Intressen: Är golfidiot och måste se allt jag kan på tv, eftersom jag inte tål att någon annan känner till något som inte jag gör. Men jag gillar fotboll också.

Bästa golfminne: Det finns så många att det är svårt att plocka fram något. Men det kan vara nåt så simpelt som när jag gjorde par på en svår par 4, trots att jag slog två rejäla duffar i rad.

Namn: John Cockin

Ålder: 62 år.

Yrke: Klubbdirektör på Fågelbro G&CC.

Bor: Saltsjöbaden.

Familj: Är inne på min andra fru. Har tre barn och har tre som är hennes.

Handicap: 1,8.

Kom till Sverige: 1962.

Intressen: Fruntimmer - det har liksom aldrig gått över. Men jag gillar också Hulls fotbollslag, pingis och tennis.

Bästa golfminne: När jag var ny inom golfen gick jag alltid och kikade på handicaptavlan för att se hur de skulle handicapsätta mig. Jag hade skjutit tre ronder på runt hundra slag och hoppades så att det skulle räcka till 24 i handicap. En dag kom jag in och där stod: "John Cockin, 24" och jag blev så lycklig.

Övrigt: Har vunnit två tävlingar på Europatouren. Var också ordförande i Svenska PGA under mångaår.

Namn: David Johnstone

Ålder: 59 år.

Yrke: Pro på Lidingö GK.

Familj: Fru och två barn som är hennes.

Bor: Inne i Stockholm.

Handicap: 4.

Kom till Sverige: 1963.

Intressen: Allt inom idrotten.

Bästa golfminne: Måste ha varit när jag var elva-tolv år och var på St Andrews för att titta på British Open. Det var stort.

Av: Tobias Bergman - 2007-10-22

